

دود تخریب اموال عمومی در چشم تخریب کننده

آلی خسارت زدن به اموال عمومی؛ این روزها برای برخی جوانان . افراد به یک سرگرمی تبدیل شده است؟ تخریب هایی که در دل نیمه شب رخ میدهند و گاه جلوی چشم همگان، تخریب هایی که در نظر روانشناسان و محققین رفتاری، علل گوناگونی دارد .

صنعتی شدن و رشد و توسعه شهرنشینی موجب افزایش تعاملات و مشارکت افراد در امور اجتماعی شده است. حضور فرد در اجتماع از نیاز وی برای دیده شدن و مورد توجه قرار گرفتن نکاسته است. انسانها با درجات مختلف در اجتماع خواستار مفید بودن و رشد و پیشرفت هستند.

در این میان اگر افرادی باشند که به خواستهها و اهداف خود نرسیده باشند و یا احساس کمبود و سرخوردگی در مقایسه با سایر افراد کنند، احتمال بروز واکنشهای منفی در آنها وجود دارد. یکی از این واکنشهای منفی تخریب اموال عمومی در سطح جامعه است. افراد اگر بنا به دلایلی که گفته خواهد شد به نیازها و خواستههایی که حق خود می دانند دست پیدا نکنند ممکن است برای جلب نظر دیگران و یا اعلام نارضایتی و سرخوردگی خود دست به رفتارهای

مخرب بزند. تخریب اموال عمومی از جمله معضلات و آسیبهای فرهنگی و اجتماعی یک جامعه محسوب می شود. تخریب در لغت به معنای خراب و ویران کردن، تباه کردن، از کار انداختن معنا شده است و تخریب گر شخصی است که این عمل را مرتکب می شود.

در اصطلاح جهانی به کسی که مرتکب تخریب اموال عمومی و آثار فرهنگی می شود، وندال گفته می شود. وندالیسم یا بیماری تخریب اموال عمومی عملی است که بنا به دلایل متعدد و از روی آگاهی و به عمد و به منظور تباه کردن یا صدمه زدن به چیزی صورت می گیرد که متعلق به عموم مردم است. این تخریب شامل اموال عمومی، تاسیسات اجتماعی، ادارات و سازمانها، آثار هنری، ابنیه تاریخی و... است. این عمل از سوی هر کسی ممکن است انجام شود که گاه فردی و گاه گروهی انجام می شود؛ اما به طور عمده جوانان بیشترین قشری هستند که تمایل به این رفتار ناهنجار یا بیماری اجتماعی دارند .

تخریب اموال عمومی نه تنها موجب اختلال در امور شهری و اجتماعی خواهد شد و سایر افراد را از استفاده از اموال عمومی در مقطعی از زمان محروم می کند، مدیریت شهری را نیز با مشکل و تنگنا مواجه می کند و مسئولان باید با صرف هزینه و زمان سعی در اصلاح، تعمیر و جایگزینی اموال تخریب شده داشته باشند. این اصلاح و تعمیر گاهی قابل جبران است و گاه غیر قابل جبران. به عنوان مثال آسیب به ابنیه تاریخی و آثار هنری که از سرمایه های یک کشور محسوب می شود، کمتر قابل اصلاح و جبران است. این

عمل از سوی همه مردم و در تمامی نقاط جهان مذموم و نکوهیده است و در کشورهای مختلف برای مبارزه با آن به روش‌های مختلف برخورد می‌شود.

نمونه‌هایی از تخریب اموال عمومی عبارت است از: کندن گوشی تلفن عمومی، تخریب باجه‌های تلفن عمومی، نوشتن یادگاری بر روی دیوارهای ابنیه تاریخی و مجسمه‌ها، بریدن صندلی‌های عمومی با چاقو، شکستن صندلی‌های عمومی، آسیب رساندن به درختان و فضاهای سبز، شکستن شیشه‌های اتوبوس و قطارها، ایراد خسارت به میادین ورزشی، شعارنویسی و خط نویسی روی دیوارهای شهر، سوزاندن سطل‌های زباله عمومی، خراب کردن علایم راهنمایی و رانندگی، خراب کردن متعلقات مدارس مثل میز، نیمکت، تخته سیاه، کتاب و...، کندن یا پاره کردن تراکت‌های تبلیغاتی، ایجاد حریق در پارک‌های جنگلی، تخریب و آسیب به سرویس‌های بهداشتی عمومی، شکستن چراغ‌های معابر، تخریب آسانسور و... وندالیسم از جمله بزهکاری‌ها و آسیب‌های اجتماعی محسوب می‌شود. این عمل نیز مانند سایر

بزهکاری‌های دیگر اجتماعی دلایل و ریشه‌هایی دارد که در صورت یافتن دلایل، راهکارها و روش‌های بهتری برای مقابله یا پیشگیری از آن می‌توان به کاربرد. دلیل این عمل هرچه که باشه ریشه در درون افراد و هیجانات روحی ناشی از عصبانیت، پرخاشگری، سرخوردگی، خودکم بینی، خودنمایی و... در فرد دارد. روانشناسان معتقدند وندالیسم ارتباط مستقیمی با هیجانات روحی دارد و افراد برای نشان دادن نارضایتی، ناکامی، اجحاف و انتقام جویی دست به چنین کارهایی می‌زنند. این رفتار نابهنجار اجتماعی در میان جوانان و افرادی با سطح تحصیلات و ضریب هوشی پایین بیشتر دیده می‌شود. یکی از عوامل بیرونی پیدایش وندالیسم بیکاری جوانان و پر نشدن اوقات فراغت آنان و به تبع آن عدم تخلیه هیجانات روحی و روانی آنان است. در تخریب‌های گروهی گاه دیده شده که جوانان برای جلب توجه همسالان و دوستان خود و نیاز به مورد توجه قرار گرفتن دست به چنین کاری می‌زنند. لازم به ذکر است که بخش عمده این رفتارهای بزهکارانه به تربیت خانوادگی و فقر فرهنگی افراد برمی‌گردد.

وندالیسم

وندالیسم به معنای تخریب کنترل نشده اشیاء و آثار فرهنگی با ارزش یا اموال عمومی است که یک ناهنجاری اجتماعی به حساب می‌آید و دلایل متعددی برای آن عنوان می‌کنند. وندالیسم را در زمره انحرافات و بزه‌کاری‌های جوامع جدید دسته‌بندی می‌کنند و آن را عکس‌العملی خصمانه و واکنشی کینه‌توزانه نسبت به برخی از فشارها، تحمیلات، نامالایمات، اجحاف‌ها و شکست‌ها تحلیل می‌کنند.

یکی از نابهنجاری‌ها گرایش جوانان به تخریب است، که در نوع خود می‌تواند شامل تخریب اموال عمومی، فضای سبز، جاده‌ها، دیوارها، ... باشد. کسی را که دست به چنین کارهایی می‌زند در اصطلاح جامعه‌شناسان «وندال» می‌گویند، و گرایش به این‌گونه تخریب‌ها وندالیسم نامیده می‌شود. تخریب اموال عمومی از سوی جوانان و نوجوانان دارای عوارض و پیامدهای مادی و معنوی است. اما در نگاه دقیق‌تر به این قضیه، می‌توان ابعاد عوارض انسانی را بسیار فراتر دید. بنابراین، با توجه به اینکه اکنون به‌دفعات شاهد تخریب اموال عمومی هستیم، تخریب اموالی مانند کیوسک‌های تلفن، اتوبوس‌ها، کندن جاده‌ها، خراب کردن دیوارها، شکستن شیشه‌های مغازه‌ها و به‌هم‌ریختن ورزشگاه‌ها از سوی جوانان و نوجوانان در زمره وندالیسم به‌شمار می‌روند.

مجازات تخریب اموال عمومی

ماده ۶۸۷ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ مقرر می‌دارد: «هر کس در وسایل و تاسیسات مورد استفاده عمومی از قبیل شبکه‌های آب و فاضلاب، برق، نفت، گاز، پست و تلگراف و تلفن و مراکز فرکانس و ماکروویو (مخابرات) و رادیو و تلویزیون و متعلقات مربوط به آنها اعم از سد و کانال و انشعاب لوله‌کشی و نیروگاه‌های برق و خطوط انتقال نیرو و مخابرات (کابل‌های هوای یا زمینی یا نوری) و دستگاه‌های تولید و توزیع و انتقال آنها که به هزینه یا سرمایه دولت یا با سرمایه مشترک دولت و بخش غیردولتی یا توسط بخش خصوصی برای استفاده عمومی ایجاد شده و همچنین در علایم راهنمایی و رانندگی و سایر علایمی که به منظور حفظ جان اشخاص یا تأمین تاسیسات فوق یا شوارع و جاده‌ها نصب شده است، مرتکب تخریب یا ایجاد حریق یا از کار انداختن یا هر نوع خرابکاری دیگر شود بدون آنکه منظور او اخلال در نظم و امنیت عمومی باشد به حبس از سه ماه تا ده سال (حبس تعزیری درجه ۴) محکوم خواهد شد».

برای جلوگیری از این عمل منکوب اجتماعی راهکلهایی باید در نظر گرفت. در قدم اول باید به مردم از طرق مختلف همچون صدا و سیما، آموزش و پرورش و خانواده‌ها آموزش داد که این اموال متعلق به خود آنهاست و ضرر هرگونه آسیب به خود آنها برمی‌گردد. شاید یکی از دلایل ارتکاب این عمل عدم آگاهی افراد از عمومی بودن اموال و مجازاتهای در نظر گرفته شده برای آن است. همچنین با افزایش مراکز تفریحی و فرهنگی که در آنها هیجانانگیز و انرژی‌های جوانان تخلیه شود می‌تواند در کاهش وندالیسم نقش بسزایی داشته باشد.

یکی از عوامل بیرونی پیدایش وندالیسم بیکاری جوانان و پر نشدن اوقات فراغت آنان و به تبع آن عدم تخلیه هیجانانگیز و روحی و روانی آنان است. در تخریب‌های گروهی گاه دیده شده که جوانان برای جلب توجه همسالان و دوستان خود و نیاز به مورد توجه قرار گرفتن دست به چنین کاری می‌زنند

سختگیری بیشتر در اجرای قوانین مجازات برای این گونه اعمال و تشدید مجازات نیز می‌توان نقش موثری در کاهش وندالیسم در جامعه داشته باشد. البته نقش شهروندان را نیز در کاهش این عمل زشت نباید انکار کرد. اگر شهروندان احساس کنند که اموال متعلق به همه مردم است و ضرر و زیان به آنها متوجه همه آحاد جامعه خواهد شد، در صورت مواجهه با این رفتارها به دیگران تذکر می‌دهند. در این تذکر حتی اگر شخص خاطی دست از عمل خود بردارد، متوجه می‌شود که مردم نسبت به این رفتار زشت وی بی‌اعتنا و بی‌توجه نیستند.

در نهایت اگر وندالیسم را یک جرم کوچک تلقی کنیم و اگر در صدد رفع آن برنیاییم این جرم در دراز مدت تبدیل به جرایم سنگین‌تری خواهد شد و آسیب‌های بیشتری بر پیکره اجتماع وارد خواهد کرد. بنابراین مبارزه با آن امری ضروری است که باید بیشتر مورد توجه مسئولان امر قرار گیرد و آنها سعی کنند با شناسایی ریشه‌ها، سعی در کاهش و پیشگیری از آن داشته باشند.

منصوره فراهانی